

**Bulgarian
Numismatic
Journal**

КОЛЕКТИВНА НАХОДКА ОТ РИМСКИ БРОНЗОВИ МОНЕТИ ОТ II–III В. ОТ ФОНДА НА РИМ–КЮСТЕНДИЛ

СВЕТОСЛАВА ФИЛИПОВА

A COLLECTIVE FIND OF ROMAN BRONZE COINS
FROM THE 2ND–3RD CENTURY FROM THE
COLLECTION OF THE REGIONAL HISTORY
MUSEUM–KYUSTENDIL

SVETOSLAVA FILIPOVA

DOI: 10.60053.bulgnj.2026.4.1.01-19

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>.

<https://bulgnj.com>
ISSN: 2815-4827

Колективна находка от римски бронзови монети от II–III в. от фонда на РИМ–Кюстендил

Светослава ФИЛИПОВА

Регионален исторически музей–Кюстендил
filipovas@gmail.com
ORCID: 0009-0008-0752-7231

A COLLECTIVE FIND OF ROMAN BRONZE COINS FROM THE 2ND–3RD CENTURY FROM THE COLLECTION OF THE REGIONAL HISTORY MUSEUM–KYUSTENDIL

Svetoslava FILIPOVA

Regional History Museum Kyustendil
filipovas@gmail.com
ORCID: 0009-0008-0752-7231

Abstract: The subject of the present study is a collective coin find comprising 202 bronze coins. According to the individuals who submitted it to the Regional History Museum Kyustendil, its provenance is the region of the town of Dupnitsa. However, an analysis of its composition raises several doubts.

The chronological parameters of the compact core of the find extend from the reign of Trajan (AD 98–117) to Severus Alexander (AD 222–235). The find includes bronze coins: cast imitations of denarii (9 specimens), one quadrans, and provincial issues (190 specimens). Two pieces belong to an earlier period – one of Alexander III (336–323 BC) and one of Abdera (late 4th–3rd century BC).

A further 56 coins remain unidentified. Based on their external characteristics they may also be classified as provincial bronze issues. With the exception of the coins of Alexander the Great, Abdera, and one specimen minted at the Nicaea mint for Marcus Aurelius, which are official struck coins, all 199 other specimens are cast imitations from the same period (AD 2nd–3rd centuries).

Of particular interest is the presence of coins of Elagabalus, which make up 37% of the find. Specimens from the Marcianopolis mint (51%) and Nicopolis ad Istrum mint (21%) predominate, which could help to pinpoint the location where the coins were originally found. It is entirely plausible that this coin hoard formed part of a larger one discovered somewhere in northern Bulgaria.

Keywords: Coin Hoard, Roman Provincial Coinage, Cast Imitations.

През 2002 г. за нумизматичния фонд на РИМ–Кюстендил е откупена находка от 202 бр. бронзови монети.¹ Според приносителите произходът ѝ е от района на гр. Дупница. Анализът на състава ѝ обаче поражда редица съмнения относно такава идентификация на оригиналното ѝ местонамиране. Хронологическите параметри на компактната част от находката са от управлението на император Траян (98–117 г.) до Север Александър (222–

¹ Инв. № ИМ Кн Н НСФ 525.

235 г.) и съдържа бронзови монети – денари (9 бр.), квадранс (1 бр.) и провинциални емисии (190 бр.). Два екземпляра са от един по-ранен период – на Александър III Велики (336–323 г. пр. Хр.) и на град Абдера² (кр. на IV–III в. пр. Хр.). Вероятно те са попаднали случайно в находката или са привнесени допълнително от приносителите ѝ. Неопределени остават 56 монети. С изключение на монетите на Александър Велики, Абдера и един екземпляр, отсечен в монетарницата на Никея за Марк Аврелий, които са оригинални отсечени монети, останалите 199 екземпляра са лети имитации от същия период (II–III в.). Съставът на находката е следният:

Траян (98–117 г.) – 2 бр.: 1 денар и 1 квадранс;

Антонин Пий (138–161 г.) – 2 денара;

Марк Аврелий (161–180 г.) – 2 бр.: 1 денар и 1 бр. провинциален бронз (Никея, сечена);

Фаустина Млада – 1 бр. провинциален бронз;

Септимий Север (193–211 г.) – 16 бр.: 2 денара и 14 бр. провинциален бронз:

Марцианопол – 6 бр.;

Никополис ад Иструм – 5 бр.;

Филипопол – 1 бр.;

Неопределена монетарница – 2 бр.;

Юлия Домна (193–217 г.) – 6 бр. провинциален бронз:

Никополис ад Иструм – 2 бр.;

Неопределена монетарница – 4 бр.;

Каракала (198–217 г.) – 32 бр.: 3 денара и 29 бр. провинциален бронз:

Марцианопол – 6 бр.;

Никополис ад Иструм – 3 бр.;

Пауталия – 5 бр.;

Траянопол – 2 бр.;

Хадрианопол – 2 бр.;

Неопределена монетарница – 11 бр.;

Гета (198–212 г.) – 16 бр. провинциален бронз:

Марцианопол – 3 бр.;

Августа Траяна – 2 бр.;

Пауталия – 4 бр.;

Хадрианопол – 1 бр.;

Неопределена монетарница – 6 бр.;

Макрин (217–218 г.) – Никополис ад Иструм – 4 бр.;

Диадумениан (217–218 г.) – 7 бр. провинциален бронз:

Марцианопол – 4 бр.;

Никополис ад Иструм – 1 бр.;

Неопределена монетарница – 2 бр.;

Елагабал (218–222 г.) – 52 бр. провинциален бронз:

Марцианопол – 38 бр.;

Никополис ад Иструм – 8 бр.;

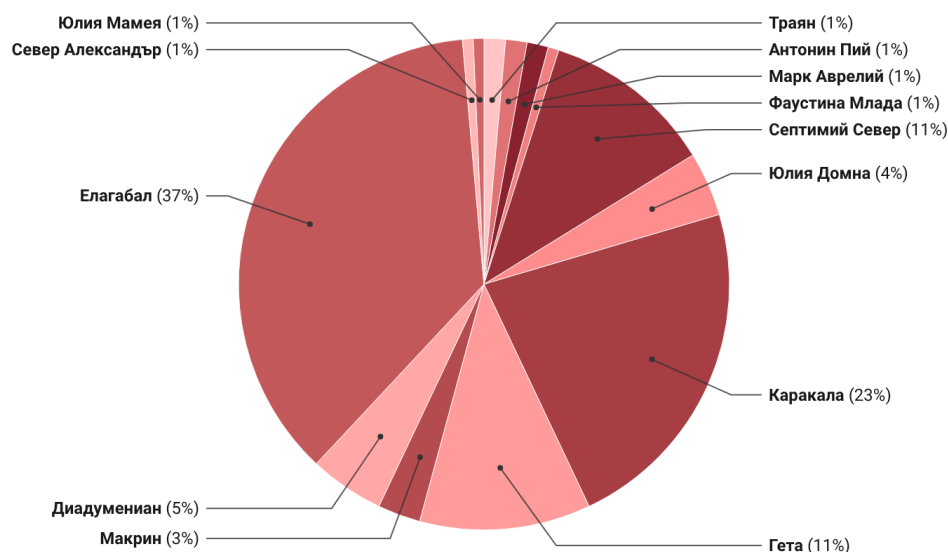
Неопределена монетарница – 6 бр.;

Север Александър (222 – 235 г.) – Дионисопол – 1 бр.;

Юлия Мамея – Никея – 1 бр.

² Името на монетния магистрат е нечетливо.

Към тези монети следва да се добавят още два псевдоавтономни екземпляра на Никополис ад Иструм и Истрия. Най-сериозно е присъствието на монетите на Елагабал. Неговите екземпляри съставляват 37% от състава на находката (**Фиг. 1**).

Фиг. 1. Разпределение на монетите според представените императори (в проценти).
Визуализация създадена Datawrapper.

Изображенията върху реверсите повтарят типовете на оригиналните сечени монети от този период (вж. **Каталог**).

Според монетарниците, в които са отсечени, монетите от находката се разпределят по следния начин:

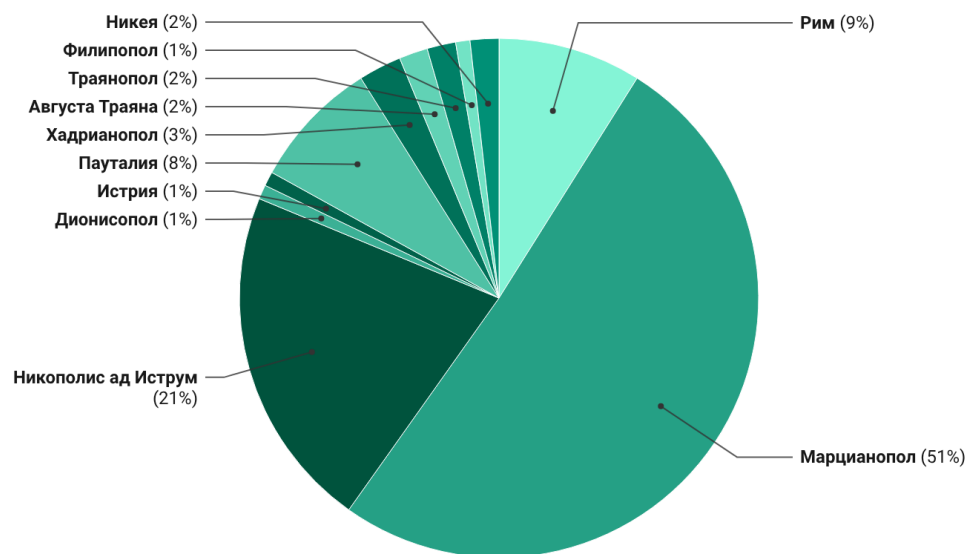
- Рим – 10 бр.;
- Марцианопол – 57 бр.;
- Никополис ад Иструм – 24 бр.;
- Дионисопол – 1 бр.;
- Истрия – 1 бр.;
- Августа Траяна – 2 бр.;
- Пауталия – 9 бр.;
- Филипопол – 1 бр.;
- Траянопол – 2 бр.;
- Хадрианопол – 3 бр.;
- Никея – 2 бр.

На този етап от проучванията публикуваните единични и колективни монетни находки, съдържащи лети екземпляри, са откривани основно в Северна България: с. Вардим, Великотърновско (Драганов 1990, 57–62); разкопките на Сексагинта Приста (Върбанов 2012, 213–215); Тримамииум (Върбанов 2017, 85–86); публикуваното през 2021 г. съкровище от Северна България (Видинско?) (Draganov, Varbanov 2021, 425–439), за което за първи път се споменава през 2006 г. (Драганов 2006, 187–188).

Както е отбелязано вече в нумизматичната литература, вероятно тези монети са

изработвани в работилници, разположени около големи военни центрове, като целта е била да задоволяват ежедневните плащания (Draganov, Varbanov 2021, 426).

Съставът на настоящата находка е идентичен по отношение на процентното разпределение на представените монетарници с този на публикуваните лети монети от колекции в музеите в Констанца и Калараш.³ В находката от РИМ–Кюстендил преобладават екземплярите, отсечени в монетарниците на Марцианопол (51 %) и Никополис ад Иструм (21 %) (вж. **Фиг. 2**), което може да е една от отправните точки за по-точна локализация на оригиналното местонамиране на находката. За разлика от публикуваната находка от Северна България (Draganov, Varbanov 2021, 425), в представената тук монетосеченето на градовете в провинция Тракия не е толкова добре застъпено, като сред тях преобладават монетите на пауталийската монетарница (8 %).

Фиг. 2. Разпределение на монетите според представените монетарници (в проценти). Визуализация създадена Datawrapper.

В нумизматичния фонд на РИМ–Кюстендил, освен вече известното постъпило като дарение съкровище от 3300 римски бронзови монети малък номинал,⁴ се съхранява още една колективна находка от 304 екземпляра.⁵ Информацията за тази находка е, че произхожда от района на гр. Сандански. Тя, както и публикуваната тук, будят съмнения относно посоченото местонамиране. Монетната циркулация на римски провинциални монети по средното течение на р. Струма е съвсем различна (Филипова 2018, 343–350). Екземпляри на ателиетата в Мизия и Тракия се откриват рядко, за сметка на македонски монетарници. В Югозападна България през 30^{те}–40^{те} г. на III в. няма събития, които биха довели до масовото отливане на монети с цел задоволяване на малките плащания. Напълно вероятно е тези находки да са част от същото голямо съкровище, открито някъде в Северна България.

³ Информацията е по Draganov, Varbanov 2021, 427.

⁴ Инв. № ИМ Кн Н НСФ 517.

⁵ Част от монетите са инвентирани във фонда на РИМ–Кюстендил (Инв. № ИМ Кн Н ОФ 4664 – 4807, 5032 – 5040). На 151 монети предстои реставрация.

Каталог на монетната находка от РИМ – Кюстендил:

№	Император	Монетарница	Реверсен тип	Тегло (гр.)	Диаметър (мм)	Литература
1	Псевдоавтономна	Истрия	Глава на Атина с шлем, надясно / Дионис, прав, наляво	1.89	16/15.5	Мушмов 155
2	Псевдоавтономна	Никополис ад Иструм	Бюст на Аполон с лавров венец, надясно / грозд	1.96	17.5/16	Мушмов 871 (лице), 870 (гръб)
3	Траян (98–117 г.)	Рим	Глиган, надясно	2.51	18/17	RIC II, 695
4	Траян (98–117 г.)	Рим	?	2.56	17/17	
5	Антонин Пий (138–161)	Рим	Салус, права наляво	2.35	18/17	
6	Антонин Пий (138–161)	Рим	Анона, права наляво	3.17	17/17	
7	Марк Аврелий (161–180 г.)	Никея	Артемида в ход наляво с две дълги запалени факли	3.34	16/16	
8	Марк Аврелий (161–180 г.)	Рим	Глава на Фаустина Млада, надясно	2.65	17/17	
9	Фаустина Млада	Провинциална монетарница	Права женска фигура	2.67	17/18	
10	Септимий Север (193–211 г.)	Рим	Персонификация на Африка	2.92	16/19	
11	Септимий Север (193–211 г.)	Рим	Деметра, права, наляво, държи житни класове и дълга запалена факла	2.22	18/19	
12	Септимий Север (193–211 г.)	Марцианопол	Хомоноя, права, наляво, с калатос, държи патера и рог на изобилието	5.18	20/20	AMNG I, 590
13	Септимий Север (193–211 г.)	Марцианопол	Трипод	2.92	16/16	AMNG I, 594
14	Септимий Север (193–211 г.)	Марцианопол	Орел с обърната надясно глава	2.39	17/16	AMNG I, 591
15	Септимий Север (193–211 г.)	Марцианопол	Грозд	3.11	16/16	
16	Септимий Север (193–211 г.)	Марцианопол	Грозд	2.7	15/16.5	
17	Септимий Север (193–211 г.)	Марцианопол	Голяма звезда	2.48	16/16	
18	Септимий Север (193–211 г.)	Никополис ад Иструм	Увита змия	2.28	16/16	AMNG I, 1418

№	Император	Монетарница	Реверсен тип	Тегло (гр.)	Диаметър (мм)	Литература
19	Септимий Север (193–211 г.)	Никополис ад Иструм	Полумесец със звезда	2.7	16/16	AMNG I, 1436
20	Септимий Север (193–211 г.)	Никополис ад Иструм	Полумесец със звезда	2.37	15.5/15	AMNG I, 1436
21	Септимий Север (193–211 г.)	Никополис ад Иструм	Кантарос	3.1	16/17	Върбанов I, 1955
22	Септимий Север (193–211 г.)	Никополис ад Иструм	Хигия, права, надясно, храни змия от патера	2.36	16/15.5	AMNG I, 1384
23	Септимий Север (193–211 г.)	Филипопол	Орел с обърната надясно глава	3.7	19/18	AMNG I, 1412
24	Септимий Север (193–211 г.)	Провинциална монетарница	Рог на изобилието	3.57	17.5/18.5	
25	Септимий Север (193–211 г.)	Провинциална монетарница	?	2.58	17.5/18.5	
26	Юлия Домна (193–217 г.)	Никополис ад Иструм	Полумесец с голяма звезда и две малки	2.99	17/16	AMNG I, 1486
27	Юлия Домна (193–217 г.)	Никополис ад Иструм	Орел с обърната наляво глава	2.2	17.5/16.5	AMNG I, 1481
28	Юлия Домна (193–217 г.)	Провинциална монетарница	Циста мистика	3.24	19/17	
29	Юлия Домна (193–217 г.)	Провинциална монетарница	Деметра, седи наляво, държи житни класове и дълга запалена факла	2.07	17/15.5	
30	Юлия Домна (193–217 г.)	Провинциална монетарница	?	3	17/16	
31	Юлия Домна (193–217 г.)	Провинциална монетарница	Прора на кораб	2.65	13/13	
32	Каракала (198–217 г.)	Рим	Минерва, права, наляво, държи копие и щит, зад нея – трофей	1.63	17/18	
33	Каракала (198–217 г.)	Рим	Минерва, права, наляво, държи копие и щит, зад нея – трофей	3.73	19/18	
34	Каракала (198–217 г.)	Рим	Слон, надясно	3.67	17/18	
35	Каракала (198–217 г.)	Марцианопол	Грозд	2.9	15/15	AMNG I, 360
36	Каракала (198–217 г.)	Марцианопол	Хермес, прав, наляво, държи кесия и кадуцей	3.1	16/17	Мушмов 455
37	Каракала (198–217 г.)	Марцианопол	Кибела, с калатос, седи наляво	5.36	18/17.5	Мушмов 437
38	Каракала (198–217 г.)	Марцианопол	Кривак	3	17/15.5	

№	Император	Монетарница	Реверсен тип	Тегло (гр.)	Диаметър (мм)	Литература
39	Каракала (198–217 г.)	Марцианопол	Орел	2.13	15/16	AMNG I, 628
40	Каракала (198–217 г.)	Марцианопол	Седяща надясно фигура	3.18	16/15.5	
41	Каракала (198–217 г.)	Никополис ад Иструм	Глава на Серапис с калатос, надясно	2.3	15/16	AMNG I, 1589
42	Каракала (198–217 г.)	Никополис ад Иструм	Тояга с увита змия	2.84	17/17.5	AMNG I, 1412
43	Каракала (198–217 г.)	Никополис ад Иструм	Лъв в ход наляво	4.15	16/16.5	
44	Каракала (198–217 г.)	Пауталия	Кошница с плодове	3.12	17/17	Ruzicka 181; Тачев 75–78
45	Каракала (198–217 г.)	Пауталия	Тюхе, с калатос, права, наляво, държи рул и рог на изобилието	3.75	17/17	Ruzicka 738
46	Каракала (198–217 г.)	Пауталия	Ерос, прав, надясно, подпира се на дълга запалена факла	3.01	18/18	Ruzicka 728; Тачев 114–115
47	Каракала (198–217 г.)	Пауталия	Ерос, прав, надясно, подпира се на дълга запалена факла	3.3	19/20	Ruzicka 728; Тачев 114–115
48	Каракала (198–217 г.)	Пауталия	Кошница с плодове	5.48	19/18	Ruzicka 181; Тачев 75–78
49	Каракала (198–217 г.)	Траянопол	Атина, права, надясно, държи щит и копие	3.15	17/17	Schönert-Geis, Traianopolis 102
50	Каракала (198–217 г.)	Траянопол	Немезида, права, наляво, държи везни и рог на изобилието	1.21	15/15	Schönert-Geis, Traianopolis 107
51	Каракала (198–217 г.)	Хадрианопол	Грозд	2.66	15.5/15.5	Юркова 394
52	Каракала (198–217 г.)	Хадрианопол	Дионис, прав, наляво	2.97	17/18	Юркова 398
53	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	Трипод	3.32	18/18	
54	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	Права фигура	1.82	17.5/18	
55	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	Деметра, права, наляво, държи житни класове	5.54	19/19	
56	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	Нике, права, наляво, държи винец	5.19	19/18.5	
57	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	Лъв, надясно	3.59	17/17	
58	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	Кошница с плодове	2.43	17.5/18	

№	Император	Монетарница	Реверсен тип	Тегло (гр.)	Диаметър (мм)	Литература
59	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	Права женска фигура	4.25	18/18	
60	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	Права фигура	2.81	17/18	
61	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	?	4.19	17/17	
62	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	Права фигура	2.79	16/16	
63	Каракала (198–217 г.)	Провинциална монетарница	?	2.92	15.5/15	
64	Гета (198–212 г.)	Марцианопол	Орел с обърната наляво глава	2.71	17/16	AMNG I, 702
65	Гета (198–212 г.)	Марцианопол	Асклепий, прав, насреща	3.05	17/16.5	AMNG I, 701
66	Гета (198–212 г.)	Марцианопол	Асклепий, прав, насреща	3.37	17/16.5	AMNG I, 701
67	Гета (198–212 г.)	Пауталия	Кошница с плодове	3.2	19/18	Ruzicka 846; Тачев 125
68	Гета (198–212 г.)	Пауталия	Кошница с плодове	3.15	18/18	Тачев 124
69	Гета (198–212 г.)	Пауталия	Права фигура	4	18/18	
70	Гета (198–212 г.)	Пауталия	Ерос, прав, надясно, подпира се на дълга запалена факла	3.95	18/18	Ruzicka 828–829; Тачев 127–128
71	Гета (198–212 г.)	Августа Траяна	Гений на смъртта, прав, надясно, подпрян на обърната брадва	3.58	18/17	Schönert-Geiß 409 (var.)
72	Гета (198–212 г.)	Августа Траяна	Артемида, в ход надясно	2.22	16/16.5	Schönert-Geiß 396
73	Гета (198–212 г.)	Хадрианопол	Циста мистика	2.98	15/15.5	
74	Гета (198–212 г.)	Провинциална монетарница	Тюхе, права, наляво, държи рул и рог на изобилието	3.08	17/18	
75	Гета (198–212 г.)	Провинциална монетарница	Права мъжка фигура	5.54	19/19	
76	Гета (198–212 г.)	Провинциална монетарница	Права женска фигура	2.7	17/17	
77	Гета (198–212 г.)	Провинциална монетарница	Права фигура	3.48	18/18	
78	Гета (198–212 г.)	Провинциална монетарница	Грозд	2.5	17/16.5	

№	Император	Монетарница	Реверсен тип	Тегло (гр.)	Диаметър (мм)	Литература
79	Гета (198–212 г.)	Провинциална монетарница	Права фигура	4.5	19.5/18	
80	Макрин (217–218 г.)	Никополис ад Иструм	Хигия, права, наляво, храни змия от патера	2.9	16/16	
81	Макрин (217–218 г.)	Никополис ад Иструм	Седяща наляво фигура	5.24	19/18	
82	Макрин (217–218 г.)	Никополис ад Иструм	Кошница с плодове	3.99	17/15	
83	Макрин (217–218 г.)	Никополис ад Иструм	Пламтящ жертвеник	2.64	17/17	AMNG I, 1790
84	Диадумениан (217–218 г.)	Марцианопол	Полумесец с три звезди	2.36	16/15	AMNG I, 809
85	Диадумениан (217–218 г.)	Марцианопол	?	2.94	17/16	
86	Диадумениан (217–218 г.)	Марцианопол	Хигия, права, надясно, храни змия от патера	2.52	16/16	AMNG I, 790
87	Диадумениан (217–218 г.)	Марцианопол	Лъв в ход наляво	3.05	16/16.5	
88	Диадумениан (217–218 г.)	Никополис ад Иструм	Грозд	2.83	18/17	AMNG I, 1886
89	Диадумениан (217–218 г.)	Провинциална монетарница	Полумесец с три звезди	2.1	15/17	
90	Диадумениан (217–218 г.)	Провинциална монетарница	Грозд	2.69	16/17	
91	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Деметра, права, наляво, държи житни класове	3.56	16/16	Върбанов I, 1065
92	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Увита змия	2.29	16/17	
93	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Тояга със змия	3.1	18/17	AMNG I, 922
94	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Телесфор, прав, насреща	2.81	17/16	AMNG I, 910
95	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Полумесец с четири звезди	3.36	16/17	AMNG I, 932
96	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Кривак	1.77	16/16	Върбанов I, 1091
97	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Хигия, права, надясно, храни змия от патера	2.28	16/16	AMNG I, 909
98	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Хомоноя, права, наляво, държи патера и рог на изобилието	2.31	16.5/15	AMNG I, 912

№	Император	Монетарница	Реверсен тип	Тегло (гр.)	Диаметър (мм)	Литература
99	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Тояга със змия	3.18	14.5/15	AMNG I, 922
100	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Херакъл, прав, насреща, подпира се на кривак	2.26	17/16	
101	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	?	2.41	16/16	
102	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Тюхе, права, наляво, държи рул и рог на изобилието	2.1	16/17	
103	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Циста мистика	2.41	16/17	Върбанов I, 1105–1106
104	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Права женска фигура	2.57	16.5/17	
105	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Грозд	3.14	15/17	Мушмов 638
106	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Циста мистика	1.57	15/15.5	AMNG I, 917–919
107	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Телесфор, прав, насреща	3.34	17/15.5	AMNG I, 910–911
108	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Кошница с плодове	3.19	16/17	AMNG I, 931
109	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Лъв в ход надясно	3.03	16/15	AMNG I, 914
110	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Грозд	2.72	15/15	AMNG I, 923
111	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Права фигура	3.41	17/16	
112	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Телесфор, прав, насреща	2.41	16/14	AMNG I, 910–911
113	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Тояга със змия	2.6	16/17	AMNG I, 922
114	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Грозд	1.89	15.5/15.5	AMNG I, 923
115	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Лъв в ход надясно	2.87	15/16	AMNG I, 914
116	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Грозд	2.34	17/15.5	AMNG I, 923
117	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Асклепий, прав, насреща, подпира се на тояга със змия	2.07	15/14	
118	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Кошница с плодове	2.42	15/15	AMNG I, 931
119	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Лъв в ход надясно	2.23	16.5/15	AMNG I, 914

№	Император	Монетарница	Реверсен тип	Тегло (гр.)	Диаметър (мм)	Литература
120	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Деметра, права, наляво, с две запалени факли	2.91	17/17	
121	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Хигия, права, надясно, храни змия от патера	2.53	16/16	AMNG I, 909
122	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Тояга със змия	3.04	15/14	AMNG I, 922
123	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Грозд	1.71	15/14	AMNG I, 923
124	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Тояга със змия	2.31	17/16	AMNG I, 922
125	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Полумесец с четири звезди	2.62	14/16	AMNG I, 932–933
126	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Полумесец с четири звезди	2.63	16/17	AMNG I, 932–933
127	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Лъв в ход наляво	2.14	16/18	
128	Елагабал (218–222 г.)	Марцианопол	Лъв в ход надясно	3.08	17/18	AMNG I, 914
129	Елагабал (218–222 г.)	Никополис ад Иструм	Грозд	2.42	15.5/16	Върбанов I, 2998
130	Елагабал (218–222 г.)	Никополис ад Иструм	Слон, надясно	3.03	17.5/18	Върбанов I, 3040–3041
131	Елагабал (218–222 г.)	Никополис ад Иструм	Полумесец със звезда	2.7	17/16	Върбанов I, 2992
132	Елагабал (218–222 г.)	Никополис ад Иструм	Грозд	2.32	15.5/15.5	Върбанов I, 2998
133	Елагабал (218–222 г.)	Никополис ад Иструм	Грозд	2.73	16/16	Върбанов I, 2998
134	Елагабал (218–222 г.)	Никополис ад Иструм	Полумесец с три звезди	2.23	17/17	Върбанов I, 2998
135	Елагабал (218–222 г.)	Никополис ад Иструм	Хермес, прав, наляво, държи кесия и кадуцей	3.77	17/18	Върбанов I, 3033–3035
136	Елагабал (218–222 г.)	Никополис ад Иструм	Хермес, прав, наляво, държи кесия и кадуцей	3.32	17/16	Върбанов I, 3046
137	Елагабал (218–222 г.)	Провинциална монетарница	Два житни класа	3.28	16.5/17	
138	Елагабал (218–222 г.)	Провинциална монетарница	Права женска фигура	3.81	17/17	
139	Елагабал (218–222 г.)	Провинциална монетарница	Права фигура	1.93	16/16	
140	Елагабал (218–222 г.)	Провинциална монетарница	Права фигура	2.72	17/16	
141	Елагабал (218–222 г.)	Провинциална монетарница	Грозд	3.26	15/17	

№	Император	Монетарница	Реверсен тип	Тегло (гр.)	Диаметър (мм)	Литература
142	Елагабал (218–222 г.)	Провинциална монетарница	Грозд	3.62	17.5/17.5	
143	Север Александър (222–235 г.)	Дионисопол	Грозд	1.61	16/15	Тачев, Дионисополис, 526, № 1–3
144	Юлия Мамея	Никея	Три знамена	3.73	19/21	

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115.

116.

117.

118.

119.

120.

121.

122.

123.

124.

125.

126.

127.

128.

129.

130.

131.

132.

133.

134.

135.

136.

137.

138.

139.

140.

141.

Библиография

- Върбанов, В., 2012. Римски монети от проучването на Сексагинта Приста. Известия на Регионален исторически музей–Русе 15, 209–248.
- Върбанов, В., 2017. Римски монети от проучването на Тримариум (I–III век). Нумизматика, сфрагистика и епиграфика 13, 85–116.
- Драганов, Д., 1990. Към техниката на монетното дело в Никополис ад Иструм. Интердисциплинарни изследвания 17, 57–62.
- Драганов, Д., 2006. Монетосеченето на Деултум. София.
- Филипова, Св., 2018. Монетна циркулация на римски провинциални бронзови монети в регион Струма – Места през I–III в., в: Ботева-Боянова, Д., Делев, П., Цветкова, Ю. (ред.), *Jubilaus VII. Общество, царе, богове. Сборник в памет на проф. Маргарита Тачева*, София, 343–360.
- Draganov, D., Varbanov, V., 2021. Some notes about one unusual coin hoard, in: Varbanov, V., Rusev, N. (eds.), *Coin hoards in Southeastern Europe (1st–6th century AD)*, Proceedings of the Rousse Regional Museum of History 24, Rousse, 425–439.

Каталози

- Върбанов I: Върбанов, И. Гръцки императорски монети и техните стойности. Каталог. Том I. Дакия, Горна и Долна Мизия. Бургас, 2002.
- Мушмов: Мушмов, Н. Античните монети на Балканския полуостров и монетите на българските царе. София, 1912.
- Тачев: Тачев, Я. Монетосеченето на Пауталия. София, 2020.
- Тачев, Дионисополис: Тачев, Я. Монетосеченето на Дионисополис (IV век пр. Хр. – III век сл. Хр. София, 2014.
- Юркова: Юркова, Й. Монетосеченето на градовете в Долна Мизия (II–III в.). Хадрианопол. София, 1987.
- AMNG I: Pick, B. Die antiken Münzen Nord-Griechenlands. Bd. I. Dacien und Moesien. Halbb. I. Berlin, 1898.
- RIC II: Mattingly, H., E. A. Sydenham. The Roman Imperial Coinage, II, Vespasian to Hadrian. London, 1926.
- Ruzicka: Ruzicka, L. Die Münzen von Pautalia. – Известия на българския археологически институт, VII. София, 1932–1933, 1–216.
- Schönert-Geiss: Schönert-Geiss, E. Die Münzprägung von Augusta Traiana und Traianopolis. Berlin, 1991.
- Schönert-Geiss, Traianopolis: Schönert-Geiss, E. Die Münzprägung von Augusta Traiana und Traianopolis. Berlin, 1991.